

4. **Онишко, С.В.** Проблеми та можливості модернізації ін-ту податкової політики в Україні / С.В. Онишко, С.В. Онишко // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 6. – С. 129-137.

Кузык Л.В. Основные стратегические цели и задания налоговой политики в сфере малого бизнеса

Исследовано и определено главные требования к налоговой политике относительно малого предпринимательства, как составной части государственной политики содействия развитию бизнеса в Украине. Поданы предложения относительно устранения недостатков, которые существуют в упрощенных режимах налогообложения малого предпринимательства.

Ключевые слова: налоговая политика, упрощены режимы налогообложения, малое предпринимательство.

Kuzik L.V. Primary strategic purposes and tasks of tax policy are in the field of small business

The main requirements of tax policy concerning entrepreneurship as a constituent part of the state policy promotion of the development of small business in Ukraine are defined and investigated in this article. Some proposals concerning elimination of drawbacks, which exist in the simplified regimes taxation of small business are developed.

Keywords: tax policy, simplified modes of taxation, small enterprise.

УДК 330.831.84:338.45

Аспір. С.І. Лозинська¹ – Львівська КА

**ВИВЧЕННЯ ОСНОВНИХ ЧИННИКІВ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
МОНЕТАРНУ ПОЛІТИКУ У СФЕРІ ПРОМИСЛОВОГО
ВИРОБНИЦТВА**

Проаналізовано основні чинники, що визначають монетарну політику у сфері вітчизняного промислового виробництва. Показано динаміку індексів виробництва промислової продукції за даними Держкомстату України за 2001-2009 рр. Доведено, що промислове виробництво України є пріоритетною галуззю національної економіки, від якої залежать здійснення ключових інтересів країни, її безпека, культурний та соціальний рівні життя нації, та забезпечує чверть усіх зайнятих у сфері економіки робочими місцями.

Ключові слова: монетарна політика, промислове виробництво, гроші, грошова маса, індекс промислової продукції.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями.

Монетарна політика є однією з видів макроекономічної політики, в якій здійснюється вплив на стан кредиту і грошового обігу з метою контролю і регулювання пропозиції грошей. Тому визначення монетарних інструментів макроекономічного регулювання, форм та методів їх використання, механізмів впливу та основні макроекономічні змінні в умовах перехідної економіки України набуло особливого значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення проблеми. Проблеми співвідношення наявної грошової маси та номінальної вартості валового внутрішнього продукту, оптимального рівня автономії центральних банків розглянуто у працях основоположників класичної економіч-

¹ Наук. керівник: проф. Г.І. Башнянин, д-р екон. наук – Львівська КА

ної теорії А. Сміта і Д. Рікардо та економістів "нової хвилі" Ф. Бастіа, Дж. С. Мілля, Т. Мальтуса [7]. Окремі аспекти зазначених проблем з'ясовано в працях відомих сучасних вітчизняних економістів, зокрема В. Базидевича, І. Бураковського, З. Варналія, А. Гальчинського, В. Гейця, А. Гриценка, А. Даниленка, А. Чухна, О. Шарова, В. Ющенко та інших [2]. Дослідження цих економістів є помітним внеском у розвиток економічної теорії.

Мета дослідження. Метою є вивчення основних чинників, які визначають монетарну політику у сфері вітчизняного промислового виробництва. Для цього проаналізовано індекс виробництва промислової продукції за 2001-2009 рр. на основі даних Держкомстату України.

Виклад основного матеріалу досліджень та обґрунтування отриманих результатів. Монетарна або грошово-кредитна політика є одним з інструментів державного регулювання економіки. Саме на цій політиці держави акцентують свою увагу монетаристи. Грошово-кредитна політика найбільш ефективно й оперативно виконує функції регулювання економічного циклу, попередження та подолання спаду виробництва. Основне завдання монетарної політики є досягнення на національному ринку рівноваги, що характеризується повною зайнятістю населення та відсутністю інфляції. Сутність цієї політики полягає в регулюванні обсягу грошової пропозиції для стабілізації економіки. Так, під час спаду виробництва монетарна політика зводиться до стимулювання зростання пропозиції грошей (експансивна), а в періоди високої інфляції, навпаки, до її обмеження (рестрикційна).

Гроші – важливий елемент ринкової системи господарства і стабільність грошової системи держави – обов'язкова умова нормального функціонування всієї національної економіки. Розлад грошового обігу зумовлює значні темпи інфляції, підриває ринкові механізми, економіку загалом. Тому виникає об'єктивна потреба у створенні механізму державного контролю за кількістю грошей. У сучасних умовах на ринку грошовий обіг забезпечується готівковими та безготівковими грошима [1].

Вихідним пунктом розроблення і впровадження кредитно-грошової політики є те, що, регулюючи за допомогою певних засобів кількість грошей в обігу, можна впливати на обсяг національного виробництва, тобто на обсяг ВВП. Механізм цього впливу, з погляду кейнсіанців та монетаристів, є різним. Кейнсіанці вважають, що зміна грошової пропозиції зумовлює зміну норми позичкового відсотка, остання впливає на граничну ефективність капіталовкладень, а отже, на обсяг інвестицій. Зміна інвестиційних витрат призводить до зміни сукупного попиту, а останній впливає на обсяг національного виробництва [6].

Поняття структури будь-якого явища чи системи передбачає наявність їх складових частин і зв'язків між ними. Головними компонентами структури національного господарства є дві сфери – виробництва і послуг. Кожна з них виконує відповідні функції. Перша забезпечує саму себе, сферу послуг та населення різноманітними товарами, а друга – здебільшого послугами матеріального та нематеріального характерів. Співвідношення між цими сферами, зазвичай, характеризується показниками (кількісними, абсолютними та відносними) зайнятості населення. У розвинених країнах світу це співвідношення має тенденцію до збільшення питомої ваги сфери послуг і зменшення виробничої сфери у всьому наці-

ональному господарстві. В останні роки спостерігається не тільки кількісне, але й відносне зменшення зайнятості у виробничій сфері і відповідно кількісне і відносне збільшення зайнятих у сфері послуг [4].

Виробнича сфера національного господарства України надзвичайно складна. Вона охоплює: промисловість, будівництво, сільське господарство, лісове господарство, транспорт і зв'язок, торгівлю, громадське харчування, матеріально-технічне постачання, заготівлю та збут. Кожна з цих великих галузей (секторів) національного господарства однаково важлива для його розвитку, структури та функціонування.

Саме у виробничій сфері продукуються засоби виробництва (сировина, паливо, енергія, машини, будівельні матеріали, споруджуються підприємства, прокладаються шляхи сполучення тощо), на що припадає близько 64 % вартості всієї продукції. На предмети споживання (продовольство, одяг, взуття, меблі, легкові автомобілі, побутова радіоапаратура, електроприлади тощо) – 36 %. Таким чином, економічна структура виробництва України є дуже однобічною і потребує докорінної перебудови, спрямованої на збільшення виробництва предметів споживання. У виробничій сфері здебільшого (90 %) виробляється національний прибуток держави [3].

В Україні у I кварталі 2010 р. промислове виробництво зросло на 10,8 % порівняно з аналогічним періодом минулого року, за даними Держкомстату. Зокрема, промислове виробництво у Закарпатській обл. зросло на 28 %, у Дніпропетровській обл. – на 26 %, у Полтавській обл. – на 22,2 %. Водночас, падіння промислового виробництва спостерігалось у 10 областях. Зокрема, у Чернівецькій обл. – на 18,1 %, в Івано-Франківській обл. – на 14,4 % [9].

Промислове виробництво скоротилось на 6,2 % на Львівщині у січні-лютому 2010 р. порівняно з аналогічним періодом минулого року, за даними управління статистики у Львівській області. Індеси промислової продукції зображено у табл. 1.

Табл. 1. Індеси промислової продукції (відсотків до попереднього року)

Роки	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Промисловість	114,2	107,0	115,8	112,5	103,1	106,2	107,6	94,8	78,1

За даними, наведеними у табл. 1, побудовано гістограму, за допомогою якої можна побачити спад чи зростання індексів промислової продукції за 2001-2009 рр.

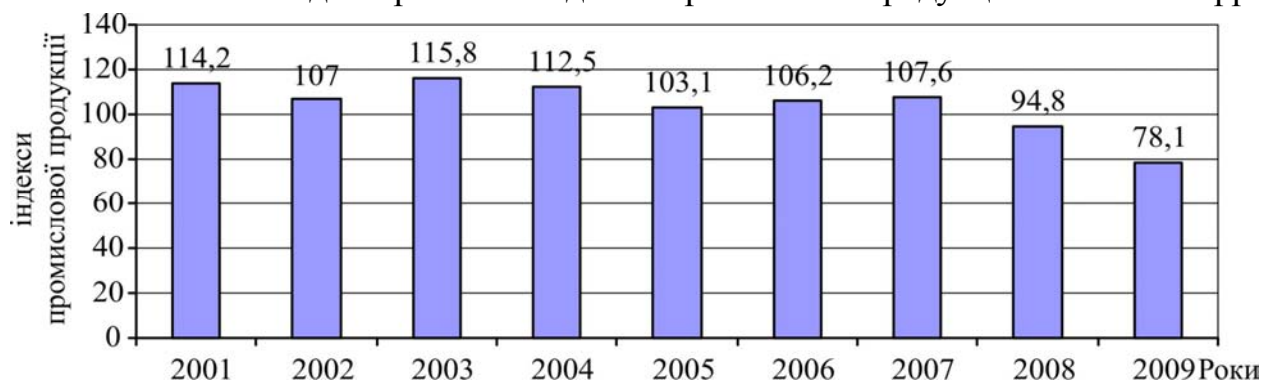

Рис. Графік індексу промислової продукції

Економічний розвиток України істотно залежить від місця її промислового виробництва в системі міжнародного поділу праці. При цьому промислова та зовнішньоекономічна політика держави мають бути тісно пов'язані та спрямовані пе-

редусім на підвищення ефективності та конкурентоспроможності промислового виробництва. У табл. 2 наведено основні показники розвитку промисловості [9].

Табл. 2. Основні показники розвитку промисловості України

Показники	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Обсяг реалізованої продукції промисловості (у фактичних цінах), млн грн	182718,3	210842,7	229634,4	289117,3	400757,1	468562,6	551729,0	717076,7	916618,3 ¹
Основні засоби промисловості (у фактичних цінах, на кінець року), млн грн	285328	311089	339259	362598	420080	456738	525222	660369	823796 ²
Рентабельність операційної діяльності промислових підприємств, %	4,8	3,7	2,6	3,3	4,7	5,5	5,8	5,8	5,0 ¹
Частка збиткових підприємств, %	42	41	42	40	38	37	35	33	39 ¹
Середньорічна кількість найманих працівників у промисловості, тис.	4461,8	4267,2	4063,5	3943,6	3941,2	3913,3	3851,9	3690,0	3530,8
Середньомісячна номінальна заробітна плата найманих працівників у промисловості, грн	291,16	375,16	455,85	553,59	697,42	912,83	1144,59	1481,96	1933,92

У табл. 2 наведено динаміку розвитку промислового виробництва в Україні за 2000-2008 рр.

Для промисловості характерні глибокий галузевий поділ праці та інтеграція. Тут найбільш повною мірою розвинуто внутрішньогалузеві і міжгалузеві спеціалізації, кооперування та комбінування.

Висновки. Проаналізовано основні чинники, що визначають монетарну політику у сфері промислового виробництва України. Показано динаміку індексів промислової продукції за даними Держкомстату України за 2001-2009 рр. Показано, що монетарна політика використовує знаряддя непрямого впливу. Це дає змогу досягати фінансової стабільності держави без втрати індикаторів ринкової економіки, таких як облікова ставка, ціна тощо. Доведено, що хоча в економіці відбулись зміни і вони мають негативний характер (спад ВВП, підвищення рівня інфляції). Але якщо вжити відповідних заходів, пов'язаних із зміною макросередовища і налагодженням діяльності всіх інститутів на досягнення єдиної мети, то можливе покращення економічної ситуації та фінансової стабільності в нашій країні.

Література

1. Економічна теорія: Макро- і мікроекономіка / за ред. З. Ватаманюк і С. Панчишин. – К. : Вид-во "Альтернатива", 2001. – С. 307-326.
2. Ющенко В. Монетарна політика України : результати і перспективи / В. Ющенко // Вісник Національного банку України. – 1996. – № 4. – С. 5-13.
3. Гальчинський А.С. Основи економічної теорії / А.С. Гальчинський, П.С. Єщенко, Ю.В. Палкін. – К. : Вид-во "Вища шк.", 1995. – 2324 с.

4. **Основи** економічної теорії : підручник / А.А. Чухно, П.С. Єщенко, Г.Н. Климко та ін. / за ред. А.А. Чухна. – К. : Вид-во "Вища шк.", 2001. – 606 с.
5. **Гребенюк Н.** Тенденції розвитку управління грошово-кредитним ринком в Україні / Н. Гребенюк // Банківська справа. – 1999. – № 6. – С. 31-36.
6. **Макконел К.Р.** Экономикс: Принципы, проблемы и политика : пер. с англ. / К.Р. Макконел, С.Л. Брю. – М. : Изд-во "Республика", 1992. – 399 с.
7. **Смит А.** Исследование о природе и причинах богатства народов / А. Смит. – В 2-х т. – М. : Изд-во "Экономика", 1993. – 364 с.
8. **Современная** экономика : учебн. пособ. [для студ. ВУЗов]. – Ростов-на-Дону, 1997. – 608 с.
9. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.economics.wideworld.ru>.
10. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ukrstas.gov.ua>.

Лозинская С.И. Изучение основных факторов, которые определяют монетарную политику в сфере промышленного производства

Проведен анализ основных факторов, которые определяют монетарную политику в сфере отечественного промышленного производства. Показана динамика индексов производства промышленной продукции по данным Госкомстата Украины за 2001-2009 гг. Доказано, что промышленное производство Украины является приоритетной отраслью национальной экономики, от которой зависят осуществление ключевых интересов страны, ее безопасность, культурный и социальный уровни жизни нации, и обеспечивает четверть всех занятых в сфере экономики рабочими местами.

Ключевые слова: монетарная политика, промышленное производство, деньги, денежная масса, индекс промышленной продукции.

Lozinska S.I. Investigation of the main factors that determine monetary policy in industrial production

An analysis of the main factors that determine monetary policy in domestic industrial production was done. Dynamics of indexes of industrial production was received based on the data from the State Statistics Committee of Ukraine for 2001-2009. It was proved that the industrial production of Ukraine is a priority sector of the national economy and the key interests of the country, its security, cultural and social level of life of the nation depended on it. It was also proved that the industrial production of Ukraine provided a quarter of all employed in the economy Ukrainian.

Keywords: monetary policy, industrial production, money, money supply, index of industrial production.

**УДК 336.76 Здобувач С.М. Мацера; здобувач Г.Є. Шпаргало – Львівська КА;
доц. О.Р. Процишин – Дрогобицький ДПУ ім. Івана Франка**

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ФОРМИ СУЧАСНИХ ГРОШЕЙ

Розглянуто функції сучасних грошей та їх функціональні форми. Виокремлено основні функції грошей та розглянуто функцію світових грошей на основі основних функцій грошей. Розкрито сутність грошей, виокремлено та проаналізовано основні їх функції. Виділено функціональні форми сучасних грошей. На основі головних функцій грошей охарактеризовано функцію світових грошей.

Ключові слова: гроші, функції грошей, форми грошей, грошові агрегати, ліквідність.

Постановка проблеми. Проблема грошей, їх еволюції та стабілізації їх обігу практично завжди перебувала в полі дослідження економічної науки. В сучасних умовах актуальність порушеної проблематики посилюється у зв'язку з фінансовою кризою, в якій опинився увесь світ та яка не обійшла й українську економіку.

Функціонування сучасної грошово-кредитної системи досліджували такі вітчизняні науковці як І.В. Алексєєв, А.В. Демківський, Б.С. Івасів, П.В. Мат-